

TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 18, 17. juni 2021

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Hvedegalmyg
 - Kortlæg dit græsukrudt
 - Etablering af efterafgrøder
- **REGLER OG TILSKUD**
 - Nye alternativer til efterafgrøder
- **VANDING**
 - Vandbalancen uge 24
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
 - ÅRRE Sortsdemo
 - YTTEBORG Planteaften
 - HERNING Efterafgrøde demo

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Kornbladbiller og bladlus

Der er nærmest ingen kornbladbillelarver i markerne, og vi forventer ikke, at det kan nå at udvikle sig til et problem. Det skyldes formentligt den meget kolde maj. Ligeledes er der kun enkelte marker, hvor vi ser ganske få bladlus, vi holder øje med udviklingen, men indtil videre er der ikke behov for bekæmpelse.

Vækstregulering i vårbyg

Da der er udsigt til op mod 30 °C op til weekenden, bør der ikke vækstreguleres i de dage. Der bør heller ikke vækstreguleres dagen før der forventes 28-30 °C, da det vil skade kornet for meget, når kornet er varmestresset. Hvis du har behov for, og mulighed for at vækstregulere uden at ramme de varme dage, så husk på, at kornet ikke må være stresset at noget - eksempelvis vandmangel.

Hvedegalmyg

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Vi har tidligere omtalte hvedegalmyggene, og indtil nu har der ikke været behov for bekæmpelse. Men med udsigten til 28 °C torsdag-fredag, øges risikoen. Hvedegalmyg flyver på lune aftner, men bekæmpelse er kun aktuel, hvis de er til stede fra begyndende skridning og frem til begyndende blomstring.

En række sorter er resistente mod hvedegalmyg, og bekæmpelse er derfor ikke aktuel: Heerup, Kalmar, KWS Firefly, KWS Scimitar, LG Skyscraper, Pondus, RGT Saki og Sheriff. Men har du en anden sort, og er din hvede sen i udviklingen, så har den endnu ikke blomstret, så kan bekæmpelse forud for varmeperioden torsdag-fredag være aktuel. Det er vores indtryk at de fleste marker er i gang med eller ovre blomstringen, og så vil det ikke være aktuelt. Se billede 2 med vinterhvede, som er afblomstret.

Hvedegalmyggene kan monitoreres med feromonfælder. De fælder, der ligger i vores område, er der indtil videre fanget op til 5 hvedegalmyg, og bekæmpelse er rentabelt ved 120 hvedegalmyg pr dag, men allerede fra 30 hvedegalmyg pr dag *kan* der være en gevinst. I vårhvede, som jo er senere i udvikling, kan hvedegalmyg blive et problem.

Til bekæmpelse kan bruges 0,15-0,2 l/ha Lamdex/Karate 2,5WG eller 0,1-0,15 l/ha Mavrik/Mavrik Vita. Husk at Karate 2,5 WG kun kan benyttes frem til 1. juli 2021, og Mavrik Vita frem til 15. juni 2022.

Billede 2 Vinterhvede som er ved at afblomstre. Hvede er selvbestøvende, og blomstringen foregår inden støvknapperne hænger ud. Hveden blomstrer 1-7 dage efter skridning. Det vil sige at hvis støvknapperne hænger ud, (indtil de falder af og kernefyldningen starter), så er hvede ovre det kritiske tidspunkt for angreb af hvedegalmyg, og bekæmpelse er nødvendig (Foto: Jens Peder Pedersen, SAGRO).

Kortlæg dit græsukrudt

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Netop nu stikker græsukrudtet oven ud i mange kornmarker, og det er derfor et godt tidspunkt til kortlægning af områderne. Har du markeret de steder, sammenpløjninger, hjørner og andre pletter med græsukrudt, er det nemt at huske, hvor der skal sættes ind for bekæmpelse senere, når pletterne er mindre synlige.

Brug også kortet til at notere rodukudt og flyvehavre, så du har styr på, hvor du skal være særligt opmærksom på problemukrudt.

Det kan kortlægges med FarmTracking, men det kan også sagtens gøres med en tusch og et printet markkort. Det vigtige er ikke, hvordan kortet er lavet, men at du tager dig tiden til at gøre det. Kortet kan du bruge senere, hvis der er græsukrudt, der skal nedvisnes, flyvehavre der skal bekæmpes med foxtrot næste år mm.

Billede 2 En tydelig stribe med goldhejre i en hvedemark (Foto: Frederik Danielsen, SAGRO).

Etablering af efterafgrøder

Af planterådgiver Niels Holmgaard

Vi nærmer os tiden for etablering af efterafgrøder, og i den forbindelse er der nogle muligheder, der skal overvejes, og valg der skal træffes, for at operationen lykkes bedst muligt. Hvis vi allerede nu kendte høstdatoen for de afgrøder, der står på markerne, var planlægningen en overkommelig opgave. Så ville vi nemlig vide, om det blev muligt at etablere efterafgrøderne efter høst og inden 20. august. Men da det ikke er tilfældet, bør man i min betragtning, have en plan A for efter høst etablering og en plan B for før høst etablering.

Artsvalg

Artsvalget til pligtige-, MFO- og målrettede efterafgrøder kan ses i skemaet. Den nederste blanding af olieræddike og vintervikke, er en kvælstoffikserende blanding, hvor der pålægges højere eftervirkning, og blandingen er kun godkendt til pligtige efterafgrøder. Husk at ved MFO betragtes de 4 øverste som samme art, og de skal blandes med minimum en af de andre arter. Udsædsmængderne i skemaet er tilpasset såning efter høst. Ved spredning før høst skal mængderne justeres 25-50 % op for at være sikker på, at der fremspirer planter nok. De forskellige plantearter trives aldrig lige godt hvert år, derfor er blanding af arter en rigtig god ide, da det øger sikkerheden for at efterafgrøden lykkedes hvert år. Ved blanding af arter kan udsædsmængden i skemaet nedsættes af de enkelte arter forholdsmæssigt.

Art	Vinterfasthed	Udsædsmængde, kg/ha	TKV
Gul sennep	-	6	3-8
Olieræddike	+	8-10	10-12
Deep-Till Radise/Strukturator	-	6	15-18
Vinterraps	+++	4	3-5
Honningurt	-	4	2
Vårbyg	-	90-100	50
Vinterrug	+++	90-100	35
Almindelig havre	-	90-100	40
MFO-blanding, Olieræddike og honningurt	+	7-8	10-12
Olieræddike og vintervikke (24% vintervikkefrø)	++	18-20	14-17

Efter høst etablering

Etablering af efterafgrøderne efter høst lykkes generelt altid. Der er gode erfaringer med spredning af frø i forbindelse med en overfladisk stubharvning, eller såning direkte i stubben med såmaskinen. Mange har også gode erfaringer med spredning af frøene i forbindelse med en strigling, og der er generelt frit valg af arterne i skemaet i forhold til

håndtering og såning.

Før høst etablering

Ved før høst etablering er der flere fokuspunkter, man skal være opmærksomme på, før resultatet bliver tilfredsstillende.

For det første skal man have udstyret til opgaven. De små universalspredere, med små spredetallerkner kan maksimalt sprede op til 12 meter, så det kan kræve, at der er monteret flere af dem på en bom for at kunne sprede bredt nok.

De fleste nyere gødningsspredere kan tilpasses de små mængder og indstilles, så de kan sprede op til 24-28 meter.

Endelig er der bomspredere, der via lufttryk blæser frøene ud i bredden, disse bomspredere fås op til 36-40 meter.

Centrifugalspredere kræver tunge frø for at kunne kaste dem langt nok, så frø med TKV under 10 gram kan ikke bruges. Derfor bør man ved den type spredere begrænse artsvalget til olieræddike, Deep-till Radiser og kornarterne. Derimod kan bomsprederne nemmere håndtere en frøblanding med varierende frøstørrelser. Men for alle spredere gælder det, at man skal gøre sig umage med indstillingen og lave en spredeprøve ved at sætte en række spande i den forventede spredebredde, så det kontrolleres at der bliver sået i fuld bredde.

Ved spredning med gødningsspredere kan afgrødehøjden være en faktor, der umuliggør spredning, da spredetallerknerne skal minimum 50 cm over toppen af afgrøden, og det er sjældent muligt i en høj afgrøde som rug. Her er bomsprederen mindre følsom.

Meget bundkrudt i afgrøden kan udkonkurrere og begrænse fremspiringen af efterafgrøden. I sådanne tilfælde vil etablering efter høst være at foretrække.

Snegle kan også være en udfordring for efterafgrøderne ved spredning før høst, så tjek markerne for snegle inden spredning. Er der snegle, kan det være en god ide at sprede lidt sneglegift inden eller i blanding med efterafgrøderne.

Det optimale tidspunkt for spredning er ca. 14 dage før høst. Og kommer der i den periode nedbør, er det bedst at få spredt frøen ud inden nedbøren. Det gavner fremspiringen.

Ved valget af efterafgrødeart til før høst etablering, bør man have en vis mængde oliefrø i blandingen, da det er vores erfaring, at det er de bedste til at spire ovenpå jorden.

Førstevalget af udstyr til spredning før høst vil være en bomspreder. Men disse spredere vil være en stor investering for mange, derfor kunne spredning af efterafgrøde før høst eventuelt være en maskinstationsopgave, da de nok vil have nemmere ved at få hektar nok at fordele investeringen på.

Billede 3 Efterafgrøder spredt ud med centrifugal spreder før høst (foto: planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen, SAGRO).

Nye alternativer til efterafgrøder

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Landbrugsstyrelsen har fået de ny regler på plads omkring efterafgrøder. Udover at hjulkrone, morgenfrue og klinte er blevet godkendte arter til efterafgrøder, så er eftervirkningen ved udsat såning af efterafgrøder (sået efter 20. august - 7. september) blevet sat ned med 2-7 kg /ha afhængigt af hvornår de sås.

Dernæst er rammerne omkring præcisionslandbrug og de kvælstoffikserende efterafgrøder blevet præciseret, dette ridses op nedenfor.

Præcisionslandbrug

Vi har tidligere nævnt, at der er åbnet for at bruge præcisionslandbrug som alternativ til efterafgrøder. 11 ha med præcisionslandbrug omregnes til 1 ha efterafgrøde. Det kræves, at der dyrkes korn eller raps som hovedafgrøde i renbestand på markerne, og der anvendes udstyr med sektionskontrol, kilespredning og positionsbestemt variabel tildeling af kunstgødning.

For at kunne bruge præcisionslandbrug som alternativ til pligtige- og husdyr efterafgrøder kræves følgende 3 tiltag.

Tiltag 1: Fastsættelse af kvælstofbehovet for hver mark

Tiltag 2: Udførelse af positionsbestemt gradueret gødningstildeling

Tiltag 3: Bestemmelse af indholdet af kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning

De tre tiltag skal dokumenteres med detaljeret gødningsplan for hver enkel mark, log-filer for de graduerede gødningstildelinger, analyseresultater fra gylleanalyser fra alle brugte lagertanke. Denne dokumentation skal gemmes i 5 år, men ikke indsendes.

Har du allerede brugt disse tiltag har du mulighed for at få det godskrevet som pligtige- og husdyrefterafgrøder i år. Har du maskiner med teknikken til at opfylde kravene og mod på at prøve det næste år, så snak med din planterådgiver om mulighederne, og prøv gerne allerede i år at få lavet et gradueringskort, så du kan sikre dig at gradueringen virker, og du kan få gradueringskortet ind og ikke mindst kortet med de faktiske tildelinger ud igen. Selvom det er for sent at graduere nu, så afprøv systemet, så ved du det virker til næste år. Det kan lyde banalt, men vi ser jævnligt det driller – så udnyt muligheden for at teste det i år.

Kvælstoffikserende efterafgrøder

Det bliver muligt at benytte kvælstoffikserende efterafgrøder, såfremt der benyttes blandinger med under 25% kvælstoffikserende arter, målt på frøantal. Landbrugsstyrelsen har lavet en liste med godkendte arter, både de kvælstoffikserende og de ikke-kvælstoffikserende skal være godkendte.

Det er et krav, at der benyttes en færdigblanding, købt ved foderstof, frøfirma eller lignende. Der skal være faktura som viser hvor blandingen er købt, samt dokumentation over hvilke arter der indgår, hvilken andel frø der indgår af hhv. kvælstoffikserende arter og ikke-kvælstoffikserende baseret på frøantal og den anbefalede udsædsmængde. Denne dokumentation skal gemmes i 5 år, men kun indsendes hvis man bliver udtaget til kontrol.

Etableringen skal være foretaget senest 20. august, og efterafgrøden skal efterfølges af en vårafgrøde. Efterafgrøderne må tidligst destrueres 1. februar og giver en kvælstof eftervirkning på 50 kg N/ha kvælstoffikserende efterafgrøde, hvorimod de ikke-kvælstoffikserende har eftervirkning på 17-25kg N/ha.

Da eftervirkningen er relativ høj i forhold til ikke-kvælstoffikserende efterafgrøder er det vigtigt at sørge for en etablering, hvor de faktisk når at gavne med kvælstoffiksering fra luften. Kvælstoffikserende afgrøder først vil optage tilgængeligt N fra jorden og dernæst fikse fra luften, når der ikke er tilstrækkeligt i jorden. Derfor er de kvælstoffikserende mest relevante hvor jorden kun tilbyder lav mineralisering N:

- På planteavlsbrug uden eller ved beskeden tilførsel af husdyrgødning
- I kornrige sædskifter
- Efter år med høje høstudbytter

- Hvis man har erfaring for, at efterafgrøden løber tør for kvælstof

Godkendte arter:

Kvælstoffikserende*: kløver (hvid, rød-, alsikke-, blod-, gul sten-, hvid stenklover), esparsette, gul rundbælg, kællingetand, lucerne og vintervikke

Ikke- kvælstoffikserende der kan etableres frem til 20. august: korsblomstrede afgrøder, honningurt, rug (staude-, hybrid og alm. rug), vårbyg og havre.

Ikke- kvælstoffikserende der skal etableres senest d. 1. august: øvrigt korn, rent græs, cikorie (må ikke bruges i blanding med de kvælstoffikserende efterafgrøder), morgenfrue*, klinte* og hjulkrone*.

* Nye arter på listen.

VANDING

Vandbalancen uge 24

Af planterådgiver Susanne Frydendal Nielsen

Endnu en varm uge er i gang, og der er kun begrænset nedbør på indenfor den næste uge. Dette resulterer i store fordampninger fra afgrøderne, så det gælder om at holde vandingsmaskinen i gang. Vårbyggen er blevet stor, og dermed har den nu også stor fordampning. Det er derfor alle afgrøder, der har behov for vand. Prioriter vårbyg, raps, hvede og dernæst vinterbyg og rug, medmindre dens kerner er begyndt at blive dejagtige.

For korn vandes der frem til at kernerne er dejagtige og i vinterraps frem til skulperne begynder at blive gullige. I hestebønner og ærter er vandmanglen mest kritisk under blomstringen, og der vandes frem til at bælgene er brunlige.

Når PDF'erne læses, så vær opmærksom på, at der er sat vanding på 1-2 gange i mange afgrøder. Da det altid er afgrøderne med størst behov for vand, der vises øverst, betyder det, at hvis du har vandet færre eller flere gange vil dine afgrøder formentligt have en anden prioriteringsrækkefølge.

Du finder vandbalancen på sagro.dk

ARRANGEMENTER OG KURSER

ÅRRE Sortsdemo

Tid: Tirsdag den 22. juni kl. 19.00-21.30

Sted: Tingvejen 246, 6818 Årre

Fremvisning af aktuelle sorter i vår- og vintersæd, hvor fokus er udbytte, sygdomsresistens og gode dyrkningsegenskaber.

Læs mere på sagro.dk

YTTEBORG Planteaften

Tid: Torsdag den 24. juni kl. 18.30-22.00

Sted: Ytteborg, Hjermvej 94, 7560 Hjerm

Årets tema hos Ytteborg er pløjefri dyrkning og andet klimavenligt.

Læs mere på sagro.dk

Kom og se de forskellige såteknikker

Sæson 2021 tegner lige nu et billede af en høst, som kan blive til den sene side, så det er nu, man skal overveje, om man skal så nogle af efterafgrøderne før høst, og hvordan.

Så mød op til demodag
torsdag den 1. juli kl. 13.00 – 15.00
Buskvej 7, 7400 Herning

Demonstration af to så-teknikker i marken – en special-maskine og en almindelig centrifugalspreder. Ekspert fra SEGES og SAGRO fortæller om praktiske erfaringer og test med såning af efterafgrøder før høst.

Vi slutter af med en kop kaffe.

Der vil være mulighed for at stille spørgsmål og få svar på hvad man gør, for at opnå en sikker etablering, når man sår efterafgrøder før høst

Arrangører: SAGRO, DM&E, og SEGES
Frøsponsor: DSV

